

→ Bij containers stapelt het (grof)vuil zich vaak metershoog op, zoals in de Pretoriusstraat (foto links) en op de Marathonweg. FOTO JAKOB VAN VLIET

‘Afval op straat trekt afval aan, gemeente heeft een taak’

Raounak Khaddari
AMSTERDAM

Wethouder Laurens Ivens is afval naast de containers zó beu dat hij dreigt de extra opruimkosten via de afvalstoffenheffing te verhalen op Amsterdammers. Experts vinden dat onterecht en wijzen de wethouder op zijn eigen verantwoordelijkheid.

Wie een rondje door de buurten van de stad maakt, van Noord tot Nieuw-West en Zuid, komt gegarandeerd vuilnis en grofvuil tegen dat naast de afvalcontainers is geplaatst – van een paar losse zakken tot een complete inboedel, gevulde verhuisdozen of hout. Wethouder Laurens Ivens is er klaar mee, maakte hij deze week duidelijk in de gemeenteraad.

Verschillende stadsbewoners vielen hem bij op sociale media. ‘Kunnen we dit niet regelen met elkaar? Dat is toch ook een beetje rekening houden

met elkaar?’ schreef iemand op Twitter. En een lezersbrief gisteren in *Het Parool*: ‘Mensen, doe er zelf iets aan en denk aan je leefomgeving en je eigen (klein)kinderen.’

Amsterdam heeft sinds het uitbreken van de coronacrisis al ruim 1 miljoen euro extra kosten gemaakt om de enorme troep op straat op te ruimen. Ivens waarschuwt dat bewoners uiteindelijk de rekening krijgen als de kosten oplopen, in de vorm van een hogere afvalstoffenheffing. Nu toeristen niet meer naar de stad komen, kunnen Amsterdammers immers niemand anders de schuld geven van de troep op straat.

Niet handig

Ivens’ reactie is begrijpelijk, maar niet handig, vindt omgevingspsycholoog Kees Keizer. ‘Hij steekt het in als of iedereen maar te pas en te onpas zijn afval op straat gooit. Dat is niet zo. Weinig mensen doen dat; de meeste mensen nemen wél de moeite om

naar de container te lopen.’

Het probleem van troep naast de containers moet ook vanuit de Amsterdammers zelf worden bekeken. Veel mensen wonen klein. Wie dan een keer een groot meubelstuk koopt, zit plots met een megadoos in huis.

Maar ook het dagelijkse huisvuil is een probleem. Keizer: ‘Je hebt opgebouwd naar het moment dat je je vuilniszak wegbrengt. Als je dan bij de container komt en die is vol, dan is afval mee terugnemen weer een stapje verder. Mensen wegen de baten en lasten tegen elkaar af. Je vraagt nogal wat als je verwacht dat iemand een volle vuilniszak weer mee naar huis neemt.’

Ook Robert Dur, hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, vindt dat er niet alleen naar de inwoners gewezen kan worden. Hij deed in Rotterdam en Heerlen onderzoek naar waarom mensen afval naast containers plaatsen en wat gemeenten tegen dat gedrag kunnen

ondernemen. ‘De rode draad in de onderzoeken is gemakzucht,’ zegt Dur, die er meteen aan toevoegt dat hij dat – net als Keizer – niet per se veroordeelt. Sterker: hij heeft er begrip voor, helemaal in deze periode waarin iedereen nog meer thuiszit. ‘Als je klein woont en je grofvuil niet meteen kwijt kunt, kijk je tegen de rommel aan. Dat wil niemand.’

De oplossing ligt volgens Dur bij de gemeente. ‘Blijkbaar is er op dit moment behoefte aan meer ruimte om

afval kwijt te kunnen. Om te voorkomen dat het probleem nog groter wordt, is het zaak om de afval zo snel mogelijk op te ruimen. Slecht voorbeeld doet volgen. Dat wil je voor zijn.’

Snel optreden

Dur weet uit eigen onderzoek dat wanneer afval minder vaak door de gemeente werd opgehaald, het bijplaatsen door burgers verdubbelde. Dat zag hij gebeuren toen in een willekeurig deel van een Rotterdamse wijk een aantal maanden minder vaak werd schoongemaakt. Het zien van bijgeplaatst afval nodigt uit om soortgelijk gedrag te vertonen, ook als daarbij regels worden overtreden.

Het werkt ook andersom: als de gemeente snel optreedt, ontstaat er een omgeving die uitstraalt dat het niet oké is om de regels te overtreden.

Hoewel Ivens het zat is ‘de rommel achter de kont van Amsterdammers op te ruimen’, is dat volgens de kenners wel de effectiefste oplossing. Of: beboeten en zichtbaar maken dat er wordt gehandhaafd.

Ook valt er nog wat te winnen in de manier waarop de wethouder stadsbewoners aanspreekt, vindt omgevingspsycholoog Keizer. ‘Door onder de aandacht te brengen dat iedereen rotzooi op straat gooit, maak je er bijna reclame voor. Benadruk dat het slechts een kleine groep is die afval bijplaatst en dat andere Amsterdammers zich hieraan storen. Dat werkt veel beter.’

‘Blijkbaar is er nu behoefte aan meer ruimte om afval kwijt te kunnen’

‘Benadruk dat het slechts een kleine groep is die afval bijplaatst’

Vissers spoelen na weken levend aan

Tom Kieft
AMSTERDAM

Twee van de drie vissers die al zes weken vermist waren in de Stille Oceaan, zijn levend met hun bootje aangespoeld op een eilandje in Micronesië. De vissers kregen op 2 april motorpech toen ze in de baai van het atol Kwajalein aan het vissen waren. Door hevige wind en een onstuimige zee dreven ze af richting open zee: de Stille Oceaan.

De drie wisten nog een noodsignaal uit te zenden, maar de reddingsmissie door de kustwacht had geen resultaat opgeleverd. Ook de Amerikaanse marine deed nog een poging de vermiste vissers te vinden, maar van het bootje van niet meer dan 6 meter lang ontbrak elk spoor.

Tot gisteren dus. Na een omzwerving van 42 dagen over de wereldzee kwamen Godfrey Capelle en

Thomas Benjamin met hun bootje aan in Namoluk, een piepklein eilandje op 1600 kilometer afstand van de haven waar de drie vissers uitvoeren.

Wat zich in die weken op zee heeft afgespeeld, is nog niet duidelijk. Hoe zij de tocht hebben weten te overleven evenmin. ‘Ze waren vermagerd en slap, zoals je zou verwachten na zo’n tijd op zee,’ aldus Jack Niedenthal, minister van Volksgezondheid van de Marshalleilanden, de archipel waarvan Kwajalein onderdeel is, tegen Radio New Zealand.

De twee vissers zijn naar het ziekenhuis op het eiland Chuuk gebracht. Niedenthal zei geen verdere details te hebben over hun gezondheid.

Wat met de derde opvarende is gebeurd, is ongewis. Het enige dat Niedenthal daarover kwijt kon, was dat hij niet aanwezig was op de boot toen die aan land kwam.

Zorg om vuile lucht en corona

Richard Clevers
Sander van Mersbergen
EINDHOVEN

Forse ingrepen zijn nodig om de volksgezondheid in Oost-Brabant en Noord-Limburg beter te beschermen. Het grote aantal coronadoden laat volgens medici en politici zien dat de situatie onhoudbaar is.

Een brede coalitie van experts en belangenorganisaties roept het RIVM op haast te maken met onderzoek nu internationale studies uitwijzen dat corona meer slachtoffers maakt in gebieden met slechte luchtkwaliteit.

Brabant en Limburg nemen samen bijna 40 procent van de coronadoden voor hun rekening, terwijl 20 procent van de Nederlanders in deze provincies woont. Vooral in het oosten van Brabant en het noorden van Limburg is de luchtsituatie slecht, onder meer door intensieve veehouderij, maar ook door industrie en verkeer.

In hoeverre luchtvervuiling ook in Brabant en Limburg heeft bijgedragen aan het aantal slachtoffers onder-

zoekt het RIVM. En wat was precies de rol van carnaval? En als vieze lucht een factor is, hoe zit het dan met de Rijnmond, IJmuiden en rond Schiphol, toch ook gebieden waar longen niet worden gespaard? Zijn ze daar, na de uitbraak in Brabant, alerter geweest?

Het onderzoek naar deze kwesties kan jaren duren. ‘Moet je nu het zoveelste bewijs gaan leveren voor zo’n verband, en daar een paar jaar aan verliezen, of kun je je ook baseren op gezond verstand?’ vraagt Pascal Wiolders, longarts in het Catharina Ziekenhuis in Eindhoven zich af. ‘Als

zo’n onderzoek jaren duurt, is het mosterd na de maaltijd,’ meent Hans in ’t Veen, longarts van het Franciscus Gasthuis & Vlietland.

Raadslid Marrik van Rozendaal van de gemeente Meierijstad: ‘Er is echt haast bij. Wat nou als er een tweede golf komt, en het aantal doden hier weer veel hoger ligt dan in de rest van Nederland?’

‘Iedereen moet leveren’

Jeannette van der Ven, bestuurder van boerenorganisatie ZLTO, waarschuwt dat meer sectoren verantwoordelijk zijn: ‘Als de luchtvervuiling omlaag moet, moet iedereen leveren. Vee, industrie en verkeer.’

Onderzoekers in China, Italië en Duitsland legden ook al een direct verband tussen luchtkwaliteit en corona. Ook de gezaghebbende Harvard Universiteit deed dat in Amerika. Onderzoekers van de Wereldbank legden de link voor Nederland. Hun conclusie: wanneer de fijnstofconcentratie in een gebied met 20 procent toeneemt, vallen er bijna twee keer zoveel doden.

40%

→ Brabant en Limburg nemen bijna 40 procent van de coronadoden voor hun rekening, terwijl 20 procent van de Nederlanders hier woont.